

IASB responderer på rentereformen

Det pågår et arbeide med å erstatte dagens referanserenter med nye. Rentereformen vil kunne ha store regnskapsmessige konsekvenser for selskaper som har rentesikringer og benytter sikringsbøkføring for disse.

Cand.oecon./siviløkonom
Robert Madsen
Executive Director EY

IASB publiserte i mai et utkast til endringer i IAS 39 og IFRS 9, hvor formålet med de foreslåtte endringene er å unngå at rentereformen medfører at sikringsbøkføring må avbrytes frem mot tidspunktet der reformen gjennomføres.

Rentebytteavtaler og mange andre finansielle instrumenter har en rente som er fastsatt basert på en renteindeks. I Norge brukes ofte 3-måneders Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) som referanserente. Som omtalt i Revisjon og regnskap nr. 2 2019, pågår det et arbeid både internasjonalt og i Norge med å etablere nye referanserenter. Der er flere grunner til dette. Det er avdekket forsøk på manipulasjon av noen av de internasjonale rentene og likviditeten i de aktuelle rentene har falt de senere årene. Videre har eksisterende renter vært mer påvirket av kredittrisiko enn en ventet, spesielt under finanskrisen og i perioder med finansiell eller politisk uro.

Nye referanserenter

Det er en målsetning at de nye referanserentene skal være nær risikofrie, og at de skal erstatte eksisterende referanserenter innen utgangen av 2021. Arbeidsgruppen som vurderer alternative referanserenter i Norge planlegger å legge frem sine anbefalinger innen utgangen av andre kvartal 2019.

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering.

En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av cand.oecon og siviløkonom Robert Madsen. Robert Madsen er tilknyttet den nordiske IFRS-desken i EY og er medlem av EYs globale IFRS-gruppe for finansielle instrumenter.

Erstatningen av eksisterende referanserenter med nye i eksisterende og nye kontrakter vil ha regnskapsmessige konsekvenser, spesielt når det gjelder sikringsbøkføring.

Hva er utfordringene?

Det er flere krav til bruk av sikringsbøkføring som er problematiske. For både kontantstrømsikringer og virkelig verdi-sikringer må den sikrede risikoen være spesifikt identifisert og pålitelig målbar. For kontantstrømsikringer må det i tillegg være svært sannsynlig at de sikrede fremtidige kontantstrømmene vil inntreffe.

I rentesikringer identifiseres typisk den sikrede risikoen som endring i kontantstrømmer eller endringer i verdi som skyldes endringer i underliggende referanseindeks. Når det er kjent at underliggende renteindeks vil bli endret til en annen renteindeks, vil det bli et spørsmål om sikringsbøkføring må avsluttes på grunn av at den sikrede risikoen ikke lenger vil eksistere.

Videre vil det for kontantstrømsikringer bli et spørsmål om de sikrede fremtidige kontantstrømmene fremdeles er forventet å inntreffe. Er de ikke det, må sikringsreserven reklassifiseres til resultatet. For begge typer sikringer vil sikringsforholdenes effektivitet bli påvirket av omlegging av renteindeks.

IASBs respons

IASB har tentativt besluttet å endre IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling* og IFRS 9 *Finansielle instrumenter* for å legge til rette for at sikringsbøkføring vil kunne videreføres også ved overgang til en alternativ referanserente. IASB har delt dette prosjektet inn i to faser eller delprosjekter:

- I den første fasen behandles problemstillinger knyttet til finansiell rapportering i perioden frem til eksisterende referanserenter blir erstattet av nye. Det nylig utgitte høringsutkastet knytter seg til denne første fasen.
- Fase to vil fokusere på problemstillinger som vil kunne påvirke finan-

Både i Norge og internasjonalt pågår det et arbeid med å etablere nye referanserenter.

siell rapportering når eksisterende referanserenter faktisk erstattes med nye. Dette omfatter også spørsmål som går utover sikringsbokføring, slik som spørsmålet om hvorvidt en endring av kontraktmessige vilkår er en så vesentlig endring at det vil medføre fraregning.

Foreslåtte endringer

I høringsutkastet foreslår IASB midlertidige unntak fra anvendelsen av visse krav knyttet til bruk av sikringsbokføring i IFRS 9. Lettelsene vil være pliktige å anvende for alle sikringer av renterisiko som er påvirket av rentereformen. Et sikringsforhold er påvirket av rentereformen dersom reformen gir opphav til usikkerhet knyttet til beløp eller tidspunkt for referanserente-baserte kontantstrømmer, for sikringsinstrumentet eller sikringsobjektet.

De foreslåtte endringene vedrører vurderingen av hvorvidt en fremtidig transaksjon er svært sannsynlig, vurderingen av når beløp ført til sikringsreserven i egenkapitalen skal reklassifiseres til resultatet, og vurderingen av om det foreligger en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. At det foreligger en økonomisk sammenheng er et av kriteriene for å kunne benytte sikringsbokføring under IFRS 9.

Lettelsene innebærer at det med formål for sikringsbokføring kan antas at referanserenten som de sikrede kontantstrømmene eller sikringsinstrumentet er basert på, ikke endres som følge av rentereformen. I tillegg gjøres det lettelse i forhold til kravet om at

en risikokomponent er separat identifiserbar, når risikokomponenten er en referanserente som er påvirket av rentereformen.

IAS 39 foreslås endret tilsvarende, men med justeringer i forhold til de kravene til sikringsbokføring og terminologi som benyttes i den standarden.

Snever utforming

De foreslåtte endringene er snevert utformet med tanke på at de bare skal få effekt for usikkerhet i beløp eller tidspunkt for referanserente-baserte kontantstrømmer som følge av rentereformen. Utkastet inneholder eksempler på situasjoner hvor de foreslåtte endringene ikke vil få anvendelse. For eksempel vil det ikke kunne antas at sikrede kontantstrømmer fortsatt er svært sannsynlige å inntreffe dersom lånet som sikres innløses tidlig på grunn av usikkerhet knyttet til rentereformen.

Dersom et sikringsinstrument endres slik at dette er basert på ny referanserente, mens sikringsobjektet fortsatt er basert på gammel referanserente (eller omvendt), vil det heller ikke være noen lettelse i forhold til måling av ineffektivitet fra forskjeller i endringer i virkelig verdi som skyldes ulike underliggende referanserenter.

Tidsbegrensning

De foreslåtte endringene er utformet slik at de bare skal gjelde så lenge rentereformen medfører usikkerhet knyttet til beløp eller tidspunkt for referanserente-baserte kontantstrømmer, for sikringsinstrumentet eller sikringsobjektet, eller kortere. Det siste kan være tilfelle dersom et sikringsforhold avsluttes eller når hele sikringsreserven knyttet til det påvirkede sikringsforholdet er reklassifisert til resultatet.

Høringsutkastet inneholder eksempler på når lettelsene opphører. Hovedbudskapet synes å være at lettelsene i de fleste tilfellene vil opphøre når en kontrakt er endret til å spesifisere både hva den nye referanserenten er, og når den den får effekt.

Opplysninger

I tråd med IFRS 7 *Finansielle instrumenter – opplysninger* skal det gis opplysninger separat for sikringsforhold hvor de foreslåtte lettelsene får anvendelse. Denne informasjonen omfatter kvantitativ informasjon for sikringsinstrumenter og -objekter om forhold som balanseført verdi, endring i virkelig verdi, nominelt beløp, balanseført beløp og samlet sikringsjustering for virkelig verdi-sikringer, og sikringsreserve.

Veien videre

Høringsfrist er 17. juni 2019. Den korte høringsfristen viser at IASB mener at det haster med å få på plass endringer i IAS 39 og IFRS 9 for å sikre at sikringsbokføring kan opprettholdes for rentesikringer som blir påvirket av rentereformen. Det haster også å finne løsninger for fase to av dette prosjektet. Arbeidet med å erstatte dagens referanserenter med nye har kommet langt i flere land og regioner, og det er en risiko for at spesielt nye renteswapper kan få indeksering til nye referanserenter før løsningene knyttet til fase to er på plass.